

NYTT fra NIVA

Tiltaksorientert overvåking for industribedrifter

Vanndirektivet, gjennomført i norsk lovverk gjennom vannforskriften, omhandler innsjøer, elver, grunnvann og kystvann (vannforekomster). I direktivet er overvåkingsstrategier inndelt i tre grupper; basisovervåking, tiltaksovervåking og problemkartlegging. Tiltaksovervåking skal gjennomføres i vannforekomster som står i fare for ikke å nå miljømålene innen 2015 og til å vurdere endringer i tilstanden som følge av miljøforbedrende tiltak.

En fersk eksempelsamling Norsk Institutt for vannforskning (NIVA) har revidert i samarbeid med Miljødirektoratet tar for seg hvordan ulike industribedrifter kan legge opp en tiltaksorientert overvåking som er tilpasset kravene i vannforskriften. Eksemplene gjør det enklere for industribedrifter å utarbeide forslag til overvåkingsprogram.

Tre typer overvåking

Overvåkingsstrategier er i vandedirektivet delt inn i tre grupper; basisovervåking, tiltaksovervåking og problemkartlegging - som hver har sin ulike funksjon. Problemkartlegging skal utføres dersom årsak til eventuelle overskridelser er ukjent, eller der hvor tiltaksorientert overvåking ikke er etablert, og til å fastslå omfanget og konsekvenser av forurensningsuhell. Basisovervåkingen, som sentrale myndigheter har ansvaret for, skal bidra til å validere og supplere *karakteriseringen**, samt avdekke langsiktige endringer i vannforekomsten, både naturlige (referanseom-

råder) og menneskeskapte (påvirkede områder). Tiltaksorientert overvåking gjennomføres for å skaffe seg oversikt over forurensningssituasjonen i forbindelse med planlegging og gjennomføring av forurensningsbegrensende tiltak.

Tiltaksorienterte undersøkelser må være tilpasset både det spesifikke problemet/tiltaket en ønsker å undersøke effekten av, og karaktertrekk ved den eller de vannforekomstene som påvirkes. Eksempelsamlingen som nylig er publisert inneholder eksempler på hva tiltaksorientert overvåking kan inneholde for fem ulike industribransjer; treforedling, aluminiumsindustri og annen elektrometallurgisk industri, teko-industri og behandlingsanlegg for farlig avfall. Samlingen kan også benyttes av forvaltningen for vurdering av foreslåtte overvåkingsprogram og ved pålegg om undersøkelser.

Prosjektleder Merete Grung presenterte eksempelsamlingen foran CIENS Forum under NIVAs konferanse "Vannedirektivet og Industrien."

Hvordan kan en tiltaksorientert overvåking gjennomføres i praksis?

Leseren får en kort introduksjon til kunnskapsinnhenting som bør danne grunnlaget for overvåkingen. Videre blir det beskrevet hvilke kvalitetselementer som kan benyttes i overvåkingen, og både fysisk-kjemiske og biologiske kvalitetselementer blir kort beskrevet. Det er også gitt en kort innføring i hvordan prøvetakingsstasjoner kan plasseres, samt eventuelle vurderinger som må gjøres med hensyn til tidspunkt for prøvetaking.

I eksempeldelen blir det for hver av de fem industrieksemlene gitt en kort beskrivelse av bransjen. Her blir det beskrevet hvilke typer av utslipp som er aktuelle for den gitte bransjen, med en oversikt over hvilke kvalitetselementer

som er aktuelle for å overvåke dette utslippet. For hver industri blir det gitt konkrete eksempler på et hvilke elementer som kan benyttes i et overvåkingsprogram der utslippet finner sted til elv/innsjø eller til kystvann.

Mer informasjon

NIVA utformet i 2013 et tiltaksorientert overvåkingsprogram for Borregaard og utførte feltmålinger i Glomma samme året. Dette overvåkingsprogrammet har blitt godkjent av Miljødirektoratet, og det videreføres i 2014. For mer informasjon, se www.niva.no.

* *Karakterisering*: en objektiv innsamling og registrering av data og karakteristika for å kunne identifisere og gradere påvirkninger og miljøtilstand i en vannforekomst.